

Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο: «Μετανθρωπισμός και τεχνητή νοημοσύνη»

/ [Παιδεία και Πολιτισμός](#)

**Διεθνές Επιστημονικό [Συνέδριο](#) με θέμα «[ΜΕΤΑΝΘΡΩΠΙΣΜΟΣ](#)
[ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΤΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ](#)» (ΡΗΑΙCON 2024), διοργανώνει το**
Ινστιτούτο Άγιος Μάξιμος ο Γραικός και το Γραφείο της
Ορθόδοξης Εκκλησίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση από τις 31
Οκτωβρίου έως τις 3 Νοεμβρίου 2024, στην Αθήνα.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Απόστολος Νικολαΐδης, Ομότιμος Καθηγητής Θεολογίας, ΕΚΠΑ (Πρόεδρος Επιτροπής)

π. Δρ. Κωνσταντίνος Κενανίδης, Γενικός Γραμματέας του Γραφείου της Ορθοδόξου Εκκλησίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, Διευθυντής Ινστιτούτου Ορθοδόξου Θεολογίας «Απόστολος Παύλος», Βρυξέλλες

Γεώργιος Μαντζαρίδης, Ομότιμος Καθηγητής Θεολογίας, ΑΠΘ

Daniel Hinshaw, M.D. Consultant in Palliative Medicine, Geriatrics Center & Professor Emeritus of Surgery, University of Michigan

Ioannis A. Ieropoulos, Professor, Chair in Environmental Engineering Civil, Maritime and Environmental Engineering Faculty of Engineering and Physical Sciences, Research Interests: Environmental Engineering, Bioelectrochemistry, Autonomous Bio-Robotics, University of Southampton

Κωνσταντίνος Κορναράκης Καθηγητής Χριστιανικής Ηθικής και Βιοηθικής, Τομέας Συστηματικής Θεολογίας, Τμήμα Θεολογίας του ΕΚΠΑ

Ziad Kobti, Professor and Director of The School of Computer Science, at University of Windsor, Canada

Jean-Claude Larchet, Honorary Professor of Philosophy and Theology

Adrian Lemeni, Professor, Director of the Doctoral School at the Faculty of Orthodox Theology, Director of the Center of Dialogue and Research in Theology, Philosophy and Science, University of Bucharest

Μιχαήλ Κ. Μαντζανάς, Καθηγητής Φιλοσοφίας - Φιλοσοφικής, Αν. Δ/ντής Εργαστηρίου Φιλοσοφικής, Συμβουλευτικής & Φιλοσοφίας της Αυτογνωσίας ΕΚΠΑ

Fr. Antoine Melki, Chairman, Department of Computer Science, Associate Professor, Faculty of Arts & Sciences, Coordinator, Arab Support Center for Free and Open-Source Software (Ma3bar), University of Balamand.

Dn. Adrian Sorin Mihalache, Lecturer, Faculty of Orthodox Theology, Alexandru Ioan Cuza University, Former Executive Director of the Centre for Research on Medicine and Spirituality, Providenta Hospital, Iasi, Former Director of the Centre for Interdisciplinary Research on Religion, Philosophy and Science, “Al. I. Cuza” University of Iasi

Aleksandar Petrovic, Professor, Seminar for Social Sciences, Faculty of Philology, Vice-President – Department of the History, and Philosophy of Science and Technology, University of Belgrade

Fr. Alexis Torrance, University of Notre Dame, Archbishop Demetrios Associate Professor of Byzantine Theology, Protopresbyter of the Ecumenical Throne, Department of Theology, College of Arts and Letters

Hank Hanegraaff, President of the Christian Research Institute and host of the Bible Answer Man broadcast and the Hank Unplugged podcast.

Νικόλαος Κόϊος, Αναπληρωτής Καθηγητής Χριστιανικής Ηθικής και Βιοηθικής, Τμήμα Θεολογίας ΑΠΘ

Δρ. Βασίλης Κωνσταντούδης, Κύριος Ερευνητής Ινστιτούτου Νανοεπιστήμης & Νανοτεχνολογίας, ΕΚΕΦΕ ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ

Fr. Bassam A. Nassif, Associate Professor of Pastoral Theology, St John of Damascus Institute of Theology, University of Balamand

Πέτρος Παναγιωτόπουλος, Αναπληρωτής Καθηγητής, Ποιμαντικής Ηθικής των Επιστημονικών Εφαρμογών, Τμήμα Θεολογίας ΑΠΘ

Ευάγγελος Δ. Πρωτοπαπαδάκης, Αναπληρωτής Καθηγητής Εφαρμοσμένης Ηθικής Φιλοσοφική Σχολή, Τμήμα Φιλοσοφίας, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

π. Γρηγόριος Σταμκόπουλος, Αναπληρωτής Καθηγητής Εφαρμογών Πληροφορικής, Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού, Θεολογική Σχολή, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Δρ. Γιώργος Γιαννακόπουλος, Ερευνητής Τεχνητής Νοημοσύνης, Ινστιτούτο Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών, ΕΚΕΦΕ «Δημόκριτος», και συνιδρυτής της SciFY, βραβευμένης μη-κερδοσκοπικής εταιρείας που εφαρμόζει ΤΝ για κοινή ωφέλεια, Μέλος ΔΣ Ελληνικής Εταιρείας Τεχνητής Νοημοσύνης

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Νίκος Γκουράρος (Επικεφαλής ΟΕ),

Πρωτοπρεσβύτερος π. Pawel Cecha, Ιερομόναχος π. Γεννάδιος Μανώλης,

Ελένη Ξανθάκη, Σοφία Κολοκοτρώνη

ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ ΤΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Από τον ανθρωπισμό της Νεωτερικότητας και του Διαφωτισμού πήγασε η μεγάλη εμπιστοσύνη στην δύναμη της ανθρώπινης λογικής και στις δυνατότητες του ανθρώπινου πνεύματος να καθορίζει όχι μόνον την πορεία της ζωής του, αλλά και τους αξιακούς του κώδικες. Όσα ακολούθησαν τον εικοστό αιώνα δεν επιβεβαίωσαν την ανθρωπολογική αισιοδοξία της νεωτερικότητας. Παρά τα σημαντικά επιστημονικά επιτεύγματα και τις κοινωνικές κατακτήσεις η ανθρωπότητα βγήκε βαθιά τραυματισμένη από δύο παγκοσμίους πολέμους, από ολοκαυτώματα, γενοκτονίες, εθνοκαθάρσεις, διχασμούς, ολοκληρωτικά καθεστώτα, ψυχρό πόλεμο.

Οι σύγχρονες κοινωνίες αναγνώρισαν την ανάγκη της συμπόρευσης της επιστήμης με την ηθική. Η τελευταία ωστόσο αδυνατεί να προφθάσει την ραγδαία εξέλιξη

της βιοϊατρικής τεχνολογίας, του ψηφιακού οικοσυστήματος, της κυβερνητικής και της ρομποτικής, μεγέθη τα οποία δημιουργούν νέα δεδομένα ζωής και πραγματικότητας και καλλιεργούν προσδοκίες οι οποίες ολοένα και λιγότερο θεωρούνται σενάρια επιστημονικής φαντασίας.

Η τεχνητή νοημοσύνη, το έσχατο επίτευγμα των επιστημονικών εφαρμογών, ήδη έχει καταλάβει μεγάλο μέρος της καθημερινότητας υπηρετώντας ανθρώπινες ανάγκες μέσα από το ψηφιακό οικοσύστημα και τους αυτοματισμούς. Ωστόσο η προοπτική να ανέλθει σε επίπεδα που θα την συνδέσουν με την ίδια την ανθρώπινη φύση και το ανθρώπινο πρόσωπο εγείρει τεράστια ερωτηματικά για τα πεδία της ηθικής, της ανθρωπολογίας, της επιστήμης, της φιλοσοφίας και της θεολογίας.

Οι αναγωγές που έγιναν από σύγχρονους διανοητές οι οποίοι συνδέουν την ΤΝ με την μετ-εξέλιξη του ανθρώπινου είδους εισηγούνται νέους όρους όπως ο δι-ανθρωπισμός και ο μετ-ανθρωπισμός. Οι όροι αυτοί έχουν ήδη απασχολούν εκτεταμένα την επιστημονική, φιλοσοφική και θεολογική σκέψη. Χωρίς αμφιβολία σύντομα θα αρχίσουν να απασχολούν και την πολιτική και την νομική.

Ιδιαίτερα ανησυχητική εμφανίζεται η έξαρση του φαινομένου ενός αποδομητικού και επιθετικού *δικαιωματισμού* ο οποίος έχει αποτυπωθεί στον κόσμο, με τον όρο κουλτούρα της αφύπνισης “*wokeism*”. Ήδη σημαντικοί διανοητές επισημαίνουν την αντιστροφή και παραποίηση των κοινά αποδεκτών αξιών, ακόμη και της κοινής λογικής στον βωμό μίας νέας στάσης ζωής και θεωρίας. Η τελευταία είτε μέσα από μία εκφοβιστική υστερία είτε μέσα από ένα έντεχνα συγκαλυμμένο προσωπείο αλλάζει τις έννοιες της ανθρωπολογίας, του κοινωνικά αποδεκτού και του πολιτικά ορθού, καταργώντας έτσι κάθε καθολικό κριτήριο ορθότητας. Το φαινόμενο αυτό, το οποίο αποτελεί παρερμηνεία, κατάχρηση και παράχρηση της θεμελίωσης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων μπορεί να επιφέρει ολέθρια αποτελέσματα εάν αποτελέσει την ανθρωπολογική βάση επάνω στην οποία θα θεμελιωθεί η πρόσληψη της τεχνητής νοημοσύνης και ό,τι χαρακτηρίζεται ως μετ-ανθρωπισμός.

Πρέπει να τονιστεί ότι η ορθόδοξη Θεολογία δεν έχει ως κύριο θέμα της τα ανθρώπινα δικαιώματα, αλλά τα δικαιώματα του Θεού. Παραταύτα και οι ορθόδοξοι Θεολόγοι μιλούν για ανθρώπινα δικαιώματα, επιφέροντας ορισμένες βελτιώσεις ή συμπληρώσεις στις υπάρχουσες θεωρήσεις. Αυτές δεν φαίνεται να συνεκίνησαν ή να συγκινούν ουσιαστικά τον άνθρωπο. Σήμερα φθάσαμε στην Κουλτούρα της Αφύπνισης “*Wokeism*”.

Η Κουλτούρα της Αφύπνισης είναι ίσως κατεξοχήν επίκαιρη για την Θεολογία. Εδώ όμως η αφύπνιση πρέπει να έχει τελείως διαφορετικό χαρακτήρα. Αν η κουλτούρα της αφύπνισης για τον μετανεωτερικό άνθρωπο αποβλέπει στην απελευθέρωσή του από όλους τους φυσικούς, ανθρωπολογικούς και κοινωνικούς περιορισμούς, με

την κατάλυση τους και την κατάφαση στην πλήρη αντινομία και ασυδοσία, για την ορθόδοξη Θεολογία οφείλει να αποβλέπει στην πλήρη απελευθέρωση του ανθρώπου, που κατορθώνεται με την υποταγή του στο θέλημα του Σαρκωμένου Λόγου.

Η αλήθεια αυτή, αν και υπάρχει στην ορθόδοξη Θεολογία, δεν προβάλλεται επαρκώς στην αναμέτρηση της με την καθημερινότητα. Η πλήρης χειραφέτηση που προτείνει η Κουλτούρα της Αφυπνίσεως (wokeism), αφαιρεί από τον άνθρωπο την ανθρωπιά του, οδηγεί ουσιαστικά στην αποδόμηση της κοινωνίας και την αυτοκτονία του. Και αυτό είναι εύκολο και μπορεί να πραγματοποιηθεί με άνεση στην καθημερινότητα, όπως μαρτυρεί και η ευρύτερη διάδοση της. Η πλήρης όμως προσήλωση στο θέλημα του Σαρκωμένου Λόγου προσεγγίζεται δύσκολα και με καθημερινή θυσία. Αλλά αυτή οδηγεί στην όντως απόλυτη ελευθερία, στην ελευθερία του Θεού που αδυνατεί να κάνει κακό, να αρνηθεί δηλαδή τον εαυτό του. Αυτή είναι και η απόλυτη ελευθερία του ανθρώπου, η ελευθερία της Θεώσεως.

Ο άνθρωπος ως εικόνα του απολύτου προσωπικού Θεού ασφυκτιά στους περιορισμούς της κτιστής φύσεως του. Η φύση του απώλεσε την ενότητα της. Αλλοτριώθηκε και διασπάστηκε. Ο πόθος της απόλυτης ελευθερίας φαλκιδεύεται από την αλλοτρίωση της φύσεως του. Αισθάνεται δέσμιος του εαυτού του και αναζητεί την απόλυτη ελευθερία από τον εξωτερικό κόσμο. Απελπίζεται από την ανεπιτήδευτη αυτογνωσία και ελπίζει να λυτρωθεί με την γνώση και την εκμετάλλευση του κόσμου που τον περιβάλλει. Οι επιστήμες και η τεχνολογία ανακαλύπτουν ακατάπαυστα μέσα που ικανοποιούν τις υλικές ανάγκες και επιθυμίες του ανθρώπου, ενώ ταυτόχρονα διευρύνουν την απογοήτευση, αλλά και την έγνοια του από την τραγικότητα που διαπιστώνει στο βάθος του εσωτερικού του κόσμου για την κατάσταση και την προοπτική της υπάρξεως του. Χαίρεται για τις επιτυχίες του, αλλά και φοβάται για τις συνέπειες τους.

Η κλασική αρχαιοελληνική προτροπή “Γνώθι σαυτόν” έγινε μάλλον αποκρουστική, γιατί, όταν εφαρμόζεται χωρίς να καλύπτεται από υποκρισία και ναρκισσισμό, εντείνει την απογοήτευση και οδηγεί στην απόγνωση. Εδώ η ασκητική παράδοσης του Χριστιανισμού έχει να παρουσιάσει σταυροαναστάσιμη οδό, που κορυφώνεται στην χαρισματική απόγνωση των ασκητών. Κάθε άνθρωπος γνωρίζει ότι δεν είναι αίτιος της ύπαρξέως του. Δεχόμενος τον Θεό ως δημιουργό του είναι φυσικό να αναζητεί από αυτόν και το νόημα και τον σκοπό της ύπαρξέως του. Ο Χριστιανός καλείται να σηκώσει τον σταυρό του και να ακολουθήσει τον Χριστό, “όπου αν υπάγη”: “Εαυτούς και αλλήλους και πάσαν την ζωήν ημών Χριστώ τω Θεώ παραθώμεθα”. Η κοινή πορεία προς την κατεύθυνση αυτήν με ταπεινό φρόνημα στηρίζει τον άνθρωπο στις δυσκολίες του και χαριτώνει και αυτή την απόγνωσή του.

ΑΝΟΙΚΤΗ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΕΙΣΗΓΗΣΕΩΝ

Παρακαλούνται οι ενδιαφερόμενοι που επιθυμούν να συμμετάσχουν με επιστημονική ανακοίνωση στο Διεθνές Συνέδριο Μετανθρωπισμός και Τεχνητή Νοημοσύνη (PHAICON 24), να αποστείλουν έως την **30η Ιανουαρίου 2024** τον προτεινόμενο τίτλο της ανακοίνωσής τους καθώς σύντομη περιγραφή 250 λέξεων και βιογραφικό σημείωμα, στην Ελληνική ή Αγγλική γλώσσα στην παρακάτω ηλεκτρονική διεύθυνση: [\[email protected\]](#)

Ενδεικτικές Θεματικές Ενότητες

1. Τεχνητή Νοημοσύνη

- α. Ιστορία – εξέλιξη – κοινωνική πρόσληψη
- β. Επιστημονικά δεδομένα: πού βρισκόμαστε και πού πάμε
- γ. Επιτεύγματα: σε τί στοχεύουμε
- δ. Κοινωνικοοικονομικά δεδομένα: Ποιοι ελέγχουν και ποιοι καθορίζουν την πορεία και τις εξελίξεις.

ε. Φιλοσοφική και θεολογική θεώρηση: πόσο διαφυλάσσεται και πόσο κινδυνεύει το ανθρώπινο πρόσωπο.

Στ'. Ποια ηθική και ποια δεοντολογία, ποιες πολιτικές και νομοθετικές ρυθμίσεις μπορεί να διαχειριστεί/στούν τα ζητήματα που ανακύπτουν

2. Διανθρωπισμός και Μετ-ανθρωπισμός

α. Ορισμός – εξέλιξη – στάδια

β. Θεωρίες του δια-ανθρωπισμού και μετ-ανθρωπισμού

γ. Διανθρωπισμός, Μετ-ανθρωπισμός και φιλοσοφική σκέψη

δ. Δι-ανθρωπισμός, Μετ-ανθρωπισμός και θεολογία

ε. Η ανθρωπολογία του Δι-ανθρωπισμού Μετ-ανθρωπισμού (αίτια, σκοπός-νόημα, κοινωνία, δι-ανθρώπινες σχέσεις, διαφυλικές σχέσεις)

Στ. Αποδομητικός δικαιωτισμός (“Wokeism-Κουλτούρα της αφύπνισης”), διανθρωπισμός και μετ-ανθρωπισμός

ζ. Δικαιωτισμός και Αυτογνωσία

3. Ορθόδοξη ανθρωπολογία και ποιμαντική

α. Σχέσεις Θεολογίας και επιστήμης

β. Ορθόδοξη ανθρωπολογία: ο άνθρωπος κατ’ Εικόνα και Ομοίωση Θεού

γ. Ο άνθρωπος, ο πλησίον και η κοινωνία στον Χριστιανισμό

δ. Ορθόδοξη Ποιμαντική Προσέγγιση της Εκκλησίας και Κουλτούρα Αφύπνισης (WOKEISM: Gender Ideology in Society, Authoritarianism, Critical Race Theory, LGBTQIA+ Challenges, Transgenderism, Gender and Human Identity, Christian Parenting and the Public School, Επαγγελματική ζωή και Χριστιανική συνείδηση, Redefinition of Marriage, Aggressive Marketing -Companies/Advertising/Digital Media/TV/Cinema/-)

Ε. Ορθόδοξη Ποιμαντική Προσέγγιση της Εκκλησίας και Τεχνητή Νοημοσύνη

Στ. Ορθόδοξη Ποιμαντική Προσέγγιση της Εκκλησίας κα μετ-ανθρωπισμός

ζ. Ορθόδοξη Θεολογία και Ανθρώπινα δικαιώματα

η. Δικαιώματα του Θεού και Ανθρώπινα δικαιώματα

Μετά από αξιολόγηση η Διεθνής Επιστημονική Επιτροπή θα ανακοινώσει τους εισηγητές του συνεδρίου.

Γλώσσες εργασίας του Συνεδρίου είναι η ελληνική και η αγγλική. Η διάρκεια των ανακοινώσεων ορίζεται έως 20 λεπτά. Προβλέπεται συζήτηση μετά την εκφώνηση κάθε ανακοίνωσης.

Πληροφορίες για την αποδοχή των ανακοινώσεων και την συμμετοχή των επιλεγθέντων εισηγητών στο Συνέδριο θα γνωστοποιηθούν έως τις **15 Φεβρουαρίου 2024**.

Το συνέδριο PHAICON 2024 θα διεξαχθεί με φυσική παρουσία στην Αθήνα καθώς και θα προβάλλεται ταυτόχρονα διαδικτυακά μέσω διεθνών ψηφιακών μέσων.

Το Ινστιτούτο Άγιος Μάξιμος ο Γραικός θα καλύψει τα έξοδα των εισηγητών που θα συμμετάσχουν στο συνέδριο (ταξίδι, διαμονή, φαγητό).